

Reģionālā attīstība un kohēzijas politika pēc 2020. gada: jautājumi un atbildes

Strasbūrā, 2018. gada 29. maijā

Reģionālā attīstība un kohēzijas politika pēc 2020. gada: jautājumi un atbildes

Sk. [IP/18/3885](#)

1. Modernizēta kohēzijas politika — politika visiem reģioniem

Komisija ierosina modernizēt kohēzijas politiku. Mērķis ir palielināt ekonomisko un sociālo konvergenci, palīdzot reģioniem globalizāciju izmantot savā labā un apgādājot tos ar rīkiem, kas vajadzīgi stabilai un noturīgai izaugsmei. Kohēzijas politikas finansējumu joprojām varēs saņemt visi reģioni Eiropā, balstoties uz šādām trim kategorijām: mazāk attīstītie, pārejas un vairāk attīstītie reģioni.

Kādas ir kohēzijas politikas jaunās investīciju prioritātes?

2014.–2020. gada periodā bija izvirzīti 11 tematiskie mērķi, bet nākamajā periodā kohēzijas politikas resursi tiks koncentrēti uz 5 politikas mērķiem, kurus vislabāk iespējams sasniegt ES līmenī:

- 1) **gudrāka Eiropa**, ko panāksim ar inovāciju, digitalizāciju, ekonomiskajiem pārkārtojumiem un atbalstu maziem un vidējiem uzņēmumiem;
- 2) **zajāka Eiropa bez oglekļa emisijām**, ko panāksim ar Parīzes nolīguma īstenošanu un investīcijām enerģētikas pārkārtošanā, atjaunojamajos energoresursos un cīņā pret klimata pārmaiņām;
- 3) **savienotāka Eiropa**, ko panāksim ar stratēģiskiem transporta un digitālajiem tīkliem;
- 4) **sociālāka Eiropa**, ko panāksim, īstenojot [Eiropas sociālo tiesību pīlāru](#) un atbalstot kvalitatīvu nodarbinātību, izglītību, prasmes, sociālo iekļaušanu un vienādu piekļuvi veselības aprūpei;
- 5) **iedzīvotājiem tuvāka Eiropa**, ko panāksim, atbalstot vietējo kopienu virzītas attīstības stratēģijas un ilgtspējīgu pilsētattīstību visā ES.

Lielākā daļa no Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda investīcijām būs koncentrētas uz pirmajiem diviem mērķiem: **gudrāka Eiropa un zajāka Eiropa**. Dalībvalstis atkarībā no to relatīvās labklājības līmeņa šīm prioritātēm novirzīs 65 % līdz 85 % no finansējuma, kas tām iedalīts no abiem fondiem.

Tematiskā koncentrācija, t. i., resursu sadale pa politikas mērķiem tiks veikta nevis reģionālā līmenī, kā patlaban, bet gan valstu līmenī. Tas **dos lielāku elastību** individuālo ES finansēto programmu izstrādē, lai tās varētu labāk pielāgot konkrētajām vajadzībām reģionā.

Saskaņā ar Komisijas apņemšanos, ko tā paudusi nākamā ES ilgtermiņa budžeta priekšlikumā, Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda investīcijām vajadzētu palīdzēt nodrošināt, ka 25 % no visa ES budžeta tiek tērēti klimata pasākumiem, un šā mērķa sasniegšana tiks uzraudzīta.

Kā tiks iedalīts finansējums?

Finansējuma iedalīšanai tiks izmantota jauna metode, kuras pamatā ir t. s. Berlīnes formula, ko 1999. gadā pieņēma Eiropadome. Tā paredz atšķirīgas aprēķina metodes katrai no trijām reģionu kategorijām (mazāk attīstītie, pārejas un vairāk attīstītie reģioni).

Šī metodika ņem vērā to, cik ļoti reģionos IKP uz vienu iedzīvotāju atšķiras no ES vidējā rādītāja, un tādējādi tā atspoguļo labklājības līmeni reģionos. Tā arī ņem vērā sociālās, ekonomiskās un teritoriālās problēmas, kuru vidū minams bezdarbs, mazs iedzīvotāju līmenis un – attīstītākajos reģionos – izglītības līmenis. Kopš metodes ieviešanas tajā ir veiktas korekcijas, lai atspoguļotu to, kā Eiropā mainījusies sociālā un ekonomiskā kohēzija.

Šodien Komisija ierosina metodi korigēt, pirmkārt, **lai atspoguļotu**, kā pēdējos gados **mainījusies nevienlīdzība**, otrkārt, **lai līdzekļus joprojām saņemtu** no pārējās ES **visatpalikušākie reģioni** un, treškārt, **lai nodrošinātu taisnīgu attieksmi pret visiem**.

Šo iemeslu dēļ ir nedaudz mainīta kohēzijas politikas finansējuma iedalīšanas sistēma, un tas darīts, lai līdzekļus novirzītu vismazāk attīstītajām dalībvalstīm un sniegtu finansiālu atbalstu reģioniem, kuros ir vajadzīga rūpniecības restrukturizācija. Joprojām **viens no galvenajiem kritērijiem būs IKP uz**

vienu iedzīvotāju, taču ir ieviesti arī **jauni kritēriji** — jauniešu bezdarbs, zems izglītības līmenis, klimata pārmaiņas un migrantu uzņemšana un integrācija. Šos kritērijus piemēros visu kategoriju reģioniem, lai labāk atspoguļotu reālo sociālekonomisko situāciju. Visbeidzot, Komisija ir paredzējusi arī drošības tīklu, kas gādās par to, lai izmaiņas dalībvalstīm iedalītajā finansējumā nebūtu pārāk krasas.

Kohēzijas fonda gadījumā tiks izmantota tā pati metode, kas izmantota līdz šim: līdzekļus no Kohēzijas fonda saņems dalībvalstis, kuru NKI uz vienu iedzīvotāju ir mazāks par 90 % no ES vidējā rādītāja.

2. Vienkāršāks un elastīgāks kohēzijas politikas satvars

Vienkāršošana bija viens principi, ko Komisija paturēja prātā, izstrādājot jaunus kohēzijas politikas noteikumus 2021.–2027. gadam. Jau savu pilnvaru sākumā 2015. gadā Junkera vadītā Komisija izveidoja neatkarīgu ekspertu [augsta līmeņa grupu](#), kurai uzdeva izstrādāt konkrētus priekšlikumus, kā **vienkāršot piekļuvi ES finansējumam un tā izmantošanu**, tostarp satvarā laikposmam pēc 2020. gada.

Vajadzība pēc īsākiem un skaidrākiem noteikumiem un vajadzība samazināt to skaitu uzsvēta arī 2017. gada jūnija Komisijas [pārdomu dokumentā](#) par ES finanšu nākotni, un to apstiprināja arī ES iedzīvotāji, kuri piedalījās 2018. gada janvārī notikušajā sabiedriskajā apspriešanā, — 80 % respondentu norādīja, ka noteikumus nevajadzētu lieki sarežģīt un ka ir jāsamazina birokrātija, ar ko saskaras ES līdzekļu saņēmēji.

Runājot par elastīgumu, 2015. gadā notikusī migrācijas un bēgļu krīze, kā arī arvien biežākās dabas katastrofas ir likuši saprast, ka kohēzijas politikas noteikumiem jāparedz iespēja ātri un efektīvi reaģēt neparedzētu notikumu gadījumā.

Kālab septiņiem dažādiem fondiem ir vajadzīgi vienoti noteikumi?

Sadrumstalotie noteikumi, kas regulē dažādos ar dalībvalstīm dalīti pārvaldītos ES fondus, apgrūtina programmu vadošo iestāžu darbu un attur uzņēmējus no pieteikšanās finansējuma saņemšanai no dažādiem ES finansējuma avotiem.

Tāpēc Komisija ierosina pieņemt **vienotus noteikumus visiem septiņiem** dalītās pārvaldības **ES fondiem**: Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Sociālais fonds+, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds, Patvēruma un migrācijas fonds, Iekšējās drošības fonds un Robežu pārvaldības un vīzu instruments.

Ar atsevišķām regulām pieņems dažus noteikumus, kas ir vajadzīgi, lai ņemtu vērā fondu īpatnības, proti, to pamatā esošos dažādos principus, mērķgrupas un īstenošanas metodes.

Vienotie noteikumi atvieglos dzīvi gan programmu pārvaldītājiem, gan finansējuma saņēmējiem. Tie arī veicinās **sinerģiju**, piemēram, starp Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Eiropas Sociālo fondu+ integrētu pilsētattīstības plānu kontekstā, palīdzot reģenerēt nelabvēlīgus pilsētu rajonus.

Ar Patvēruma un migrācijas fonda līdzekļiem un kohēzijas politikas finansējumu varētu finansēt vietējās integrācijas stratēģijas migrantu un patvēruma meklētāju integrēšanai: Patvēruma un migrācijas fonda finansējums segtu īstermiņa vajadzības pēc ierašanās (piem., uzņemšana un veselības aprūpe), savukārt ar kohēzijas politikas līdzekļiem varētu atbalstīt ilgtermiņa sociālo un profesionālo integrāciju.

Turklāt jaunie noteikumi arī ļaus veidot vienkāršākas sinerģijas ar citiem ES budžeta instrumentiem, piemēram, **kopējo lauksaimniecības politiku**, inovācijas programmu " **Apvārsnis Eiropa**", ES studentu mobilitātes instrumentu **Erasmus+** un vides un klimata programmu **LIFE**.

Kādi atvieglojumi plānoti mazajiem uzņēmumiem, kuri saņem ES finansējumu?

Tiem būs pieejams lielāks skaits vienkāršotu izmaksu iespēju. Tas nozīmē, ka atbalsta saņēmējiem vairs nebūs jāiesniedz pilnīgi visi rēķini vai mēnešalgu izraksti, bet tā vietā dažām izmaksu kategorijām vai darbiniekiem, kā arī citiem darbības izdevumiem (piem., apdrošināšana vai noma) varēs izmantot aplēses, piemēram, vienotu likmi vai fiksētu cenu. Tos varēs arī atlīdzināt pēc sasniegtajiem rezultātiem.

Kādi vienkāršojumi veikti revīzijas un kontroles procedūrās?

1) Plānošanas perioda sākumā vairs nebūs jātērē laiks un atkārtoti jāieceļ par kohēzijas politikas programmu īstenošanu atbildīgās iestādes kā 2014.–2020. gada periodā. Dalībvalstis varēs turpināt izmantot esošo īstenošanas sistēmu.

2) Programmās, kurās ir labi funkcionējoša pārvaldības un kontroles sistēma un labi līdzšinējie rezultāti (t. i., mazs kļūdu īpatsvars), Komisija ierosina vairāk paļauties uz valstīs izveidotajām kontroles procedūrām.

3) Plašāks **vienas revīzijas principa izmantojums**. Tas nozīmē, ka līdzekļu saņēmējus, piemēram,

mazos uzņēmumus un uzņēmējus, revidēs tikai vienu reizi, nevis veiks vairākas pārbaudes, kas ne vienmēr ir pilnībā saskaņotas.

Kā, samazinoties pārbaužu skaitam, tiks nodrošināts finansējuma pareizs izlietojums?

Komisijas jaunais kohēzijas politikas noteikumu priekšlikums cenšas nodrošināt labu līdzsvaru starp pārskatatbildību, vienkāršošanu un rezultativitāti. Kaut arī procedūras kļūs vienkāršākas, Komisija turpinās stingri uzraudzīt, lai ES līdzekļi tiktu pareizi pārvaldīti.

Valstu iestādēm būs pašām jāizstrādā revīzijas stratēģijas. Turklāt drošības labad Komisija joprojām dalībvalstīs veiks minimālus revīzijas pasākumus.

Kas jauno satvaru padara elastīgāku?

1) Vidusposma pārskatīšana

Pieņemot programmas 2021.–2027. gada plānošanas periodam, finansējums prioritātēm tiks iedalīts tikai 2021.–2024. gada posmam. Līdzekļus atlikušajiem diviem gadiem – 2026. un 2027. gadam – iedalīs pēc padziļinātas vidusposma pārskatīšanas 2024. gadā, pēc kuras 2025. gadā notiks attiecīga pārplānošana. Dalībvalstis pārskatīs programmas, ņemot vērā šādus četrus elementus:

- problēmas, kas apzinātas attiecīgajos katrā valstij adresētajos ieteikumos, kurus pieņems Eiropas pusgada sakarā 2023. un 2024. gadā;
- sociāli ekonomiskā situācija attiecīgajā dalībvalstī vai reģionā;
- panāktais progress programmas snieguma satvarā izvirzīto atskaites punktu sasniegšanā;
- tehniskās korekcijas iznākums – šī korekcija tiks veikta 2024. gadā un tās rezultātā tiks pārskatīts valstīm iedalītais kohēzijas politikas finansējums, par pamatu ņemot jaunākos statistikas datus.

2) Iespēja ES finansētā programmā **līdzekļus pārvirzīt no vienas prioritātes uz citu** bez nepieciešamības saņemt oficiālu Komisijas apstiprinājumu. Pārvirzīt drīkstēs ne vairāk kā 5 % no prioritātei iedalītā budžeta.

3) Īpašs noteikums, kas piemērojams dabas katastrofu gadījumā un kas paredz iespēju mobilizēt finansējumu jau no pirmās dienas.

3. Padziļināta teritoriālā dimensija, lai labāk risinātu specifiskas reģionu vajadzības

Kā kohēzijas politika sekmīgāk atbalstīs specifiskas reģionu vajadzības?

Vairāki no nākamajos desmit gados gaidāmajiem pārbaudījumiem – atstumtības mazināšana, klimata pārmaiņas vai migrantu integrācija – būs jāpārvar Eiropas pilsētās un lielpilsētās. Tādēļ Komisija ierosina nostiprināt kohēzijas politikas urbāno dimensiju.

Valstu līmenī **investīcijām ilgtspējīgā pilsētattīstībā novirzīti 6 %** no Eiropas Reģionālās attīstības fonda finansējuma. Ar 2021.–2027. gada satvaru tiks arī izveidota **Eiropas pilsētiniiciatīva**, kas ir jauns instruments pilsētu savstarpējai sadarbībai, kā arī inovētspējas un citu spēju veidošanai visās [ES pilsētprogrammas](#) tematiskajās prioritātēs (kuru vidū minama migrantu integrācija, mājokļi, gaisa kvalitāte, nabadzība pilsētās un enerģētikas pārkārtošana.)

Turklāt saskaņā ar kohēzijas politikas 5. mērķi " Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa", Komisija vēl vairāk atbalstīs **vietējo kopienu virzītas attīstības stratēģijas**, kas izstrādātas iedzīvotājiem pēc iespējas tuvākā līmenī.

Šīs vietējās stratēģijas esošo integrēto teritoriālo investīciju un kopienu virzītas vietējās attīstības rīku veidā vajadzētu izstrādāt un apstiprināt attiecīgām vietējām vai teritoriālajām iestādēm, kuras būtu vairāk jāiesaista ES finansēto projektu atlasē vai kurām šī atlase būtu jāuztic. Kopienu virzītai vietējai attīstībai būtu jāatbalsta strukturālas pārmaiņas un uzlabota vietējā inovētspēja.

Kā kohēzijas politika atbalstīs ciešāku pārrobežu sadarbību?

2021.–2027. gada periodā starpreģionu un pārrobežu sadarbību visvairāk sekmēs jaunā iespēja, kas paredz, ka **reģioni daļu no tiem iedalītajiem līdzekļiem varēs izmantot, lai kopīgi ar citiem reģioniem finansētu projektus jebkurā vietā Eiropā** attiecībā uz jebkuru no pieciem politikas mērķiem. Tādējādi savā veidā *Interreg* programmu pievienotā vērtība būs jūtama visās kohēzijas politikas programmās.

Eiropas Reģionālās attīstības fonds joprojām finansēs atsevišķas *Interreg* programmas. Turpmāk ieskicēti 2021.–2027. gada periodā ieviestie jauninājumi.

1) Lielāks akcents uz iestāžu sadarbību un kopīgiem sabiedriskajiem pakalpojumiem

2021.–2027. gada periodā no Eiropas Reģionālās attīstības fonda *Interreg* programmām atvēlēti **9,5 miljardi eiro**. Līdzekļi tiks vairāk koncentrēti uz tām dalībvalstu sauszemes robežām, pār kurām notiek intensīva kustība. *Interreg* investīcijas atbalstīs ciešāku institucionālo sadarbību un palīdzēs

izveidot kopīgus sabiedrisko interešu pakalpojumus.

Lai uzlabotu dzīves kvalitāti 150 miljoniem pierobežas reģionos dzīvojošo, Komisija ierosina palīdzēt dalībvalstīm pārvarēt atlikušos pārrobežu šķēršļus un atļaut brīvprātīgi un ar atbildīgo kompetento iestāžu atbalstu kādā projektā vai kādā darbībā uz konkrētu termiņu **vienas dalībvalsts noteikumus piemērot kaimiņos esošajā dalībvalstī**. Tas varētu palīdzēt izveidot, piemēram, pārrobežu transporta infrastruktūru vai veselības aprūpes struktūras.

2) Eiropas mēroga inovācijas kopu izveide

Papildus tam, ka turpmāk reģioni varēs pašu programmās izstrādāt kopīgus projektus, 2021.–2027. gada kohēzijas politikas noteikumi paredz **starpreģionālu inovācijas investīciju** ieviešanu, kas ir rīks, kuru iedvesmojusi [iniciatīva "Vanguard"](#) un 2014.–2020. gada [starpreģionālo inovācijas partnerību pilotdarbība](#).

Reģioniem, kuriem ir līdzīga pārdomātas specializācijas ievirze, tiks piešķirts vairāk finansējuma, lai kopīgi darbotos un vairāk iesaistītu politikas veidotājus, pētniekus, uzņēmumus un citus inovācijas procesa dalībniekus. **Mērķis ir paplašināt tādu rentablu starpreģionālu projektu mērogu**, kuri var radīt Eiropas vērtības ķēdes tādās prioritārajās nozarēs kā lielie dati, bioekonomika, resursefektivitāte, satīknota mobilitāte vai progresīva ražošana.

Vai Komisija turpinās programmu PEACE?

Gandrīz 20 gadus Eiropas Reģionālās attīstības fonds ir nodrošinājis īpašu finansējumu pārrobežu programmām mieram un saskaņai Ziemeļīrijā un Īrijas robežapgabalos. **Komisija plāno rosināt turpināt šīs programmas**, par pamatu izmantojot esošās pārvaldības struktūras. Sociālo un ekonomisko stabilitāti Ziemeļīrijā un Īrijas robežapgabalos palīdzēs nodrošināt jaunā programma *PEACE+*, kurā būs integrēta šo reģionu *Interreg* programma.

Vai tālākie reģioni joprojām saņems īpašu atbalstu?

ES joprojām īpaši atbalstīs savus deviņus tālākos reģionus (Azoru salas, Gvadelupa, Franču Gviāna, Kanāriju salas, Madeiras sala, Majota, Martinika, Reinjona un Senmartēna), lai palīdzētu tiem pārvarēt specifiskas teritoriālās, ekonomiskās un sociālās problēmas.

Saskaņā ar jauno [Tālāko reģionu stratēģiju](#), kas tika publicēta 2017. gada oktobrī, šiem reģioniem piešķirs līdzekļus, lai tie varētu attīstīt savas stiprās puses, piemēram, kāpināt zilo izaugsmi, veicināt kosmosa zinātnes un atjaunojamo energoresursu izmantošanu, kā arī izmantot globalizācijas sniegtās priekšrocības.

1) Šie reģioni arī turpmāk saņems papildu ES finansējumu – no ERAF tiem atvēlēti **1,6 miljardi eiro**.

2) Tiem būs lielāks elastīgums līdzekļu sadalē pa politikas mērķiem (tematiskā koncentrācija).

3) Tālākie reģioni saņems īpašu jaunu atbalstu 2021.–2027. gada *Interreg* programmās, kuru mērķis ir **padziļināt to integrāciju to reģionālajā telpā** un pastiprināt savstarpējo sadarbību vai sadarbību ar kaimiņos esošām trešām valstīm un partnervalstīm.

4. Ciešāka saikne ar Eiropas pusgadu un Savienības ekonomisko pārvaldību

Lai ES investīcijas būtu sekmīgas un katrs iztērētais eiro dotu reālu rezultātu, ir vajadzīgs **rūpīgi izstrādāts makroekonomiskais satvars**, kā arī **darījumdarbībai labvēlīga vide**. Jau 2014.–2020. gada budžetā ar kohēzijas politikas finansējumu atbalsta strukturālās reformas un pārdomātu ekonomisko politiku. To dara, pirmkārt, izmantojot *ex ante* nosacījumus, kas ir priekšnosacījumi, kuri dalībvalstīm jāizpilda, lai saņemtu finansējumu, un, otrkārt, izmantojot makroekonomiskos nosacījumus, kas ekonomisko politiku sasaista ar galvenajiem ES ekonomiskās pārvaldības mehānismiem.

Komisijas jaunajā kohēzijas politikas priekšlikumā **ši saikne ir nostiprināta vēl vairāk**. Tas veicinās izaugsmei labvēlīgu vidi Eiropā, kas ir svarīgi, lai pilnībā tiktu realizēts ES, kā arī valstu, reģionālo un vietējo investīciju potenciāls. Jaunais priekšlikums arī nodrošinās pilnīgu papildināmību un koordināciju ar jauno, uzlaboto **reformu atbalsta programmu**.

Kas ir jaunie labvēlīgie nosacījumi?

Labvēlīgie nosacījumi turpina ar *ex ante* nosacījumiem aizsākto pieeju, kas tika ieviesta 2014.–2020. gada finansēšanas periodā. Ir ierosināti aptuveni 20 nosacījumi, kas atbilst aptuveni pusei iepriekšējā perioda nosacījumu. Tie aptver līdzīgas tematiskās jomas kā 2014.–2020. gadā (kā piemēru var minēt energoefektivitāti), un tie joprojām paredz prasību izstrādāt **pārdomātas specializācijas stratēģijas**, kas kalpo kā vadlīnijas investīcijām pētniecībā un inovācijā.

Ir noteikti arī četri horizontāli labvēlīgie nosacījumi publiskā iepirkuma valsts atbalsta jomā, kā arī attiecībā uz Eiropas Savienības Pamattiesību hartas un ANO Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām piemērošanu.

Procedūras, kas saistītas ar labvēlīgajiem nosacījumiem, ir līdzīgas esošajām, taču tās ir **kļuvušas vienkāršākas**: piemēram, neizpildes gadījumā vairs nav obligāti jāiesniedz rīcības plāns. Tomēr dalībvalstis nevarēs Komisijai iesniegt maksājumu pieprasījumus par ES finansētiem projektiem, kas saistīti ar neizpildītiem priekšnosacījumiem. To izpilde jānodrošina visa perioda laikā.

Kā tiks stiprināta saikne starp Eiropas pusgadu un Savienības ekonomisko pārvaldību?

Eiropas pusgada konkrētām valstīm adresētie ieteikumi 2021.–2027. gada periodā tiks ņemti vērā divas reizes: vispirms 2021.–2027. gada perioda sākumā, kad tie kalpos par ceļvedi līdzekļu plānošanā un kohēzijas politikas programmu izstrādē.

Pēc tam jaunākos ieteikumus ņems vērā vidusposma pārskatīšanā 2024. gadā, lai pielāgotos jaunajām vai esošajām grūtībām. Visa perioda laikā dalībvalstīm atbilstoši valstīm adresētajiem ieteikumiem būs regulāri jāziņo Komisijai par panākto progresu programmu īstenošanā.

Lai nodrošinātu, ka ES investīcijas tiek veiktas veselīgā fiskālajā vidē, ir saglabāti makroekonomiskie nosacījumi. Ja dalībvalsts neveiks iedarbīgus vai korektīvus pasākumus galveno ES ekonomiskās pārvaldības mehānismu kontekstā (pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra un pārmērīgas nelīdzsvarotības novēršanas procedūra) vai neīsteno pasākumus, ko prasa stabilitātes atbalsta programma, tad Komisija iesniegs Padomei priekšlikumu par pilnīgu vai daļēju saistību vai maksājumu apturēšanu kādā dalībvalsts programmā vai programmās. Tomēr īpašu ekonomisko apstākļu gadījumā vai pēc argumentēta dalībvalsts pieprasījuma Komisija drīkstēs Padomei sniegt ieteikumu par apturēšanas atcelšanu.

5. Efektīva finanšu pārvaldība un stingrāki noteikumi ar mērķi nodrošināt labākus ES investīciju rezultātus

Līdzšinējā pieredze ir apliecinājusi, ka ir svarīgi laikus stimulēt investīcijas uz vietas un nodrošināt ātru īstenošanu. Tas ir vajadzīgs, lai ES finansētie projekti pēc iespējas drīzāk dotu iedzīvotājiem rezultātus.

Turklāt 2014.–2020. gada periodā atklātā [Kohēzijas atvērto datu platforma](#) ir paaugstinājusi pārredzamības un pārskatatbildības līmeni ES līdzekļu pārvaldībā. Tā iedzīvotājiem ir devusi iespēju sekot līdzi projektu atlasei un maksājumu likmēm, kā arī ES investīciju progresam attiecībā pret iepriekš noteiktiem mērķrādītājiem. **Jaunās ziņošanas prasības**, kas dalībvalstīm būs jāizpilda 2021.–2027. gada periodā, **iedzīvotājiem ļaus sekot līdzi progresam gandrīz reāllaikā**.

Kā Komisija uzraudzīs investīciju rezultātus un progresu?

Iepriekš aprakstītajā starpposma pārskatīšanā izvērtēs progresu, kas panākts katrai programmai darbības perioda sākumā izvirzīto mērķu sasniegšanā, un vajadzības gadījumā tiks veikta pārplānošana.

Turklāt ikgadējos īstenošanas ziņojumus aizstās ikgadēja pārskatīšana, kas būs politikas dialogs starp programmas iestādēm un Komisiju par galvenajām īstenošanas un snieguma problēmām. Dalībvalstis ik pēc diviem mēnešiem nosūtīs Komisijai īstenošanas datus, kurus augšupielādēs **Kohēzijas atvērto datu platformā**, un tādējādi tie būs iedzīvotājiem pieejami.

Kādi ir jaunie noteikumi attiecībā uz saistību atcelšanu?

Saistību atcelšana nozīmē, ka gadījumā, ja dalībvalsts kādā konkrētā termiņā nav apguvusi programmai iedalīto summu, t. i., Komisija attiecībā uz šo summu nav saņēmusi nekādus rēķinus, šie līdzekļi programmai vairs nav pieejami un tiek ieskaitīti atpakaļ ES budžetā. Šis mehānisms ir paredzēts, lai nodrošinātu programmu ātru un efektīvu īstenošanu.

Jaunajā satvarā atkal ieviests n+2 (gadi) noteikums n+3 noteikuma vietā, kas bija piemērojams 2014.–2020. gada periodā. Pāreja uz jauno noteikumu būs pakāpeniska, lai dotu iespēju pielāgoties, taču rezultātā finanšu pārvaldība kļūs stingrāka.

Vecā noteikuma pārņemšana un turpināmība, paredzot iespēju 2014.–2020. gada projektus turpināt jaunajā plānošanas periodā, nodrošinās drīzu uzsākšanu, atvieglojot programmu sekmīgu pārvaldību saskaņā ar jauno saistību atcelšanas noteikumu.

Šā paša iemesla dēļ ir arī samazinātas priekšfinansējuma summas, un turpmāk šis finansējums būs 0,5 % no programmas līdzekļiem un to izmaksās katru gadu, izņemot 2027. gadu, kas ir jaunā finansēšanas perioda nobeiguma gads.

Sīkāka informācija

[Tiesību akti un faktu lapas](#)

MEMO/18/3866

Kontakti preseai:

[Johannes BAHRKE](#) (+32 2 295 86 15)

[Sophie DUPIN DE SAINT-CYR](#) (+32 2 295 61 69)

Sabiedrībai: informatīvais dienests [Europe Direct](#) tālrunis [00 800 67 89 10 11](#) vai [e-pasts](#)